



BEELDKWALITEITSPLAN

STATIONSSTRAAT – ASTRIDLAAN NINOVE

INTERGEMEENTELIJKE SAMENWERKING VOOR STREEKONTWIKKELING IN
ZUID-OOST-VLAANDEREN

GENTSESTEENWEG 1 B
9520 SINT-LIEVENS- HOUTEM
TEL 053 64 65 20

INFO@SO-LVA.BE
WWW.SO-LVA.BE



STATIONSSTRAAT – ASTRIDLAAN NINOVE

BEELDKWALITEITSPLAN GOEDGEKEURD OP
GEMEENTERAAD NINOVE VAN 26.02.2024

RAPHAEL DE MEY

DOSSIERSAMENSTELLING

Raphaël De Mey

PROJECT

Beschrijving – Beeldkwaliteitsplan Stationsstraat-Astridlaan
Projectcode: 23-nin-bkp_ss
Projectnaam: Beeldkwaliteitsplan Stationsstraat-Astridlaan

OPDRACHTHOUDER

SOLVA
Projectteam: Onroerend Erfgoed
Gentsesteenweg 1B
9520 SINT-LIEVENS-HOUTEM
Tel: 053/64 65 20
info@so-lva.be

WETTELIJK DEPOTNUMMER

D/2023/12.857/31

Kaft: 2023 © Raphaël De Mey

Copyright: Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van SOLVA. Alle foto's, tenzij anders vermeld: © SOLVA.

INHOUDSTAFEL

1	IDENTIFICATIE	5
1.1	AFBAKENING BEELDKWALITEITSPLAN	5
1.2	AANLEIDING EN METHODIEK BEELDKWALITEITSPLAN	5
2	HISTORISCHE NOTA STATIONSBUURT	8
2.1	BOUWFASE 1: 1841-1855	8
2.2	BOUWFASE 2: 1855 – 1864	10
2.3	BOUWFASE 3: 1864-1884	11
2.4	BOUWFASE 4: 1936-1956	13
2.5	BOUWFASE 5: 1959-1977	15
3	INVENTARISATIE GEBOUWEN MET ERFGOEDWAARDE	19
3.1	OVERZICHT FICHES INGEDEELD PER KLASSE	19
3.2	WEGGEVOERDENSTRAAT -DREEFSTRAAT- STATIONSSTRAAT	21
3.3	ASTRIDLAAN	37
4	SYNTHESE EN WAARDERING	67
4.1	SYNTHESE	67
4.2	WAARDERING	68
5	BOUWRICHTLIJNEN	68
5.1	BOUWHOOGTE	68
5.2	GEVELBREEDTE	69
5.3	DAKEN	69
5.4	GEVELS	69
5.5	KLEURSTELLING EN MATERIALITEIT	70
6	BIBLIOGRAFIE	71
6.1	LITERATUUR	71
6.2	WEBSITES	71

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: Afbakening projectgebied beeldkwaliteitsplan Stationsstraat-Astridlaan Ninove © SOLVA	5
Figuur 2: Atlas der Buurtwegen 1841© Geopunt	8
Figuur 3: Topografische kaart Vandermaelen 1846-1854 © Geopunt.....	9
Figuur 4: Poppkaart (1842-1879) © Geopunt.....	10
Figuur 5: Topografische kaart Ninove XXX/4 01-01-1864 © Cartesius.....	11
Figuur 6: Topografische kaart Ninove XXX/4 01-01-1884 © Cartesius.....	12
Figuur 7: Postkaart met zicht op de Stationsstraat, Ninove, circa 1900 © Johan Allard	13
Figuur 8: Topografische kaart Ninove 30/4 01-01-1910 © Cartesius.....	13
Figuur 9: Topografische kaart Ninove 30/4 01-01-1936 © Cartesius.....	14
Figuur 10: Topografische kaart 30/3 - 4 Herzele – Ninove 1950 – 1956 © Cartesius	15
Figuur 11: Luchtfoto Vlaanderen, zwart-wit, zomer 1971 © Geopunt.....	16
Figuur 12: Oud station Ninove 01-08-1976 © Agentschap Onroerend Erfgoed.....	17
Figuur 13: Luchtfoto Vlaanderen, kleur, zomer 1979-1990 © Geopunt.....	18
Figuur 14: Panden met erfgoedwaarde © SOLVA.....	19
Figuur 15: Foto Weggevoerdenstraat 7-9, Ninove © Erik Neven.....	21
Figuur 16: Foto Weggevoerdenstraat 1-3, Ninove © Erik Neven.....	22
Figuur 17: Foto Stationsstraat 40-42, Ninove © Erik Neven	23
Figuur 18: Foto Stationsstraat 52 & 54 & 56, Ninove © Erik Neven	24
Figuur 19: Foto Stationsstraat 39, Ninove © Erik Neven	25
Figuur 20: Foto Stationsstraat 41, Ninove © Erik Neven	27
Figuur 21: Foto Stationsstraat 47, Ninove © Erik Neven	28
Figuur 22: Foto Stationsstraat 49, 51 en 53, Ninove © Erik Neven	29
Figuur 23: Foto Stationsstraat 55, Ninove © Erik Neven	30
Figuur 24: Foto Stationsstraat 57, Ninove © Erik Neven	31
Figuur 25: Foto Stationsstraat 45, Ninove © Erik Neven	32
Figuur 26: Foto Stationsstraat 48-50, Ninove © Erik Neven	33
Figuur 27: Foto Stationsstraat 73-75, Ninove © Erik Neven	34
Figuur 28: Foto Stationsstraat 77-79, Ninove © Erik Neven	35
Figuur 29: Foto Astridlaan 3, Ninove, © Erik Neven	37
Figuur 30: Foto Astridlaan 4, Ninove © Erik Neven	39
Figuur 31: Foto Astridlaan 7-8, Ninove © Erik Neven	41
Figuur 32: Foto Astridlaan 9-10, Ninove © Erik Neven.....	42
Figuur 33: Foto Astridlaan 11, Ninove © Erik Neven.....	44
Figuur 34: Foto Astridlaan 12, Ninove © Erik Neven.....	46
Figuur 35: Foto Astridlaan 13, Ninove © Erik Neven.....	48
Figuur 36: Foto Astridlaan 15, Ninove © Erik Neven.....	50
Figuur 37: Foto Astridlaan 16, Ninove © Erik Neven.....	52
Figuur 38: Foto Astridlaan 18, Ninove © Erik Neven.....	53
Figuur 39: Foto Astridlaan 20, Ninove © Raphaël De Mey.....	55
Figuur 40: Foto Astridlaan 21-22, Ninove © Erik Neven.....	56
Figuur 41: Foto Astridlaan 25-26, Ninove © Erik Neven.....	57
Figuur 42: Foto Astridlaan 27, Ninove © Erik Neven.....	58
Figuur 43: Foto Astridlaan 28-29-30, Ninove, © Erik Neven	59
Figuur 44: Foto Astridlaan 31, Ninove © Erik Neven.....	61
Figuur 45: Foto Astridlaan 32 Ninove © Erik Neven.....	63
Figuur 46: Foto Astridlaan 40-41, Ninove, © Erik Neven.....	65

1 IDENTIFICATIE

1.1 AFBAKENING BEELDKWALITEITSPLAN

Het projectgebied (in rood gearceerd) omvat een deel van de Stationsstraat alsook van de Weggevoerdenstraat, de Dreefstraat, de Hogeweg en de Astridlaan. Op de kaart zijn de panden die zijn vastgesteld als Bouwkundig Erfgoed in bruin gearceerd. In het projectgebied bevinden zich geen beschermde monumenten.



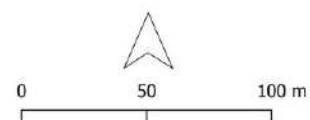
Beeldkwaliteitsplan Stationsstraat - Astridlaan Ninove



Projectgebied



Vastgesteld Bouwkundig Erfgoed



Figuur 1: Afbakening projectgebied beeldkwaliteitsplan Stationsstraat-Astridlaan Ninove © SOLVA

1.2 AANLEIDING EN METHODIEK BEELDKWALITEITSPLAN

1.2.1 OMSCHRIJVING OPDRACHT

De opdracht bestond in de opmaak van een beeldkwaliteitsplan voor het afgebakende projectgebied Stationsstraat-Astridlaan. Een beeldkwaliteitsplan is een niet-bindend beleidsinstrument gericht op toekomstige ontwerpvoorstellen. In het bijzonder werd een atlas met oplistingen van waardevol onroerend erfgoed opgemaakt op basis waarvan richtlijnen werden opgesteld waarmee ontwerpen kunnen afgetoetst worden met het oog op behoud en opwaardering van de beeldkwaliteit.

1.2.2 COMMUNICATIE

Via een startvergadering met SOLVA, Erfgoedraad, gemeentelijke omgevingsambtenaar (GOA) en de bevoegde schepen werd het project met alle betrokken partijen doorgenomen. SOLVA zorgde voor een presentatie en verslag. Vóór de inhoudelijke start werd een brief opgesteld voor de bewoners van het

projectgebied met toelichting over het opzet van het project. SOLVA leverde de brief aan en deze wordt door de stad Ninove geadresseerd en verstuurd. Op eenzelfde manier werden de betrokken bewoners uitgenodigd voor een presentatie van de resultaten met mogelijkheid tot vragen en opmerkingen.

1.2.3 METHODIEK

Het beeldkwaliteitsplan bestaat enerzijds uit een inventarisatie van het waardevol bouwkundig erfgoed en anderzijds uit een kader met bouwrichtlijnen. De inventarisatie omvat een historische nota van de stationsomgeving en individuele fiches per waardevol erfgoedpand met beschrijving van de waardevolle erfgoedelementen en erfgoedwaarden.

De analyse van deze inventarisatie en synthese van vormgeving, materialiteit en kleur vormt de basis voor een kader met bouwrichtlijnen. Hierbij wordt uitgegaan van een opdeling in gebouwen met of zonder erfgoedwaarde. Hieraan zijn verschillende richtlijnen gekoppeld. Verder wordt nog een onderscheid gemaakt tussen gebouwen met erfgoedwaarde van klasse A en klasse B.

- Klasse A= beeldbepalend voor de omgeving en individueel van hoge kwaliteit. Het vastgesteld bouwkundig erfgoed behoort grotendeels tot deze categorie.
- Klasse B= beeldbepalend of ondersteunend in het straatbeeld.

Het uitwerken van richtlijnen beoogt een kader waarmee de gemeentelijke omgevingsambtenaar (GOA) omgevingsvergunningen kan beoordelen. Alhoewel de richtlijnen uit het beeldkwaliteitsplan niet bindend zijn bestaat wel een wettelijk kader voor de GOA:

- Cultuurhistorische aspecten kunnen altijd, ongeacht of het onroerend goed is vastgesteld of beschermd, meegenomen worden in de beoordeling van een vergunningsaanvraag. Volgens de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening zijn cultuurhistorische aspecten een criterium om de goede ruimtelijke ordening te beoordelen (cf. VCRO, art. 4.3.1, § 2).
- Bij sloopvergunningen of functiewijziging van vastgesteld bouwkundig erfgoed dient de vergunningverlener, de lokale overheid, na te gaan wat de impact is van de werkzaamheden op de aanwezige erfgoedwaarden. Hierbij dient de vergunningverlenende overheid zich bij eigen werk of activiteit te houden aan de zorgplicht (cf. Onroerenderfgoeddecreet, art. 4.1.9). De vergunningverlenende overheid is verplicht om haar beslissingen in het kader van een vergunningsaanvraag te motiveren (cf. Wet van 29 juli 1991 betreffende de motivering van bestuurshandelingen).

De niet bindende richtlijnen kunnen in dit opzicht gebruikt worden als instrument om de impact op erfgoedwaarden af te wegen. Voor (ver-) nieuwbouw binnen het projectgebied kunnen richtlijnen inzake bouwvolume, -hoogte en -materialen worden nagestreefd.

1.2.4 SAMENWERKING/AFSTEMMING MET ERFGUEDRAAD EN GOA

Bij het opstellen van de atlas van waardevol bouwkundig erfgoed werd afstemming gezocht met de Erfgoedraad van Ninove. Zo kon de Erfgoedraad een eerste olijsting maken van waardevolle panden. Ook inzake het fotograferen van de panden kon de Erfgoedraad een rol spelen en tenslotte werd ook een workshop georganiseerd voor beschrijving van erfgoedelementen en erfgoedwaarden voor de leden van Erfgoedraad. Hierbij werd een toelichting gegeven omtrent kenmerken van bouwstijlen en selectiecriteria voor erfgoedwaardering. Enkele beschrijvende fiches werden samen opgemaakt als oefening.

Voor de opmaak van de bouwrichtlijnen deed de consulent bouwkundig erfgoed een aanzet die met de Erfgoedraad en de GOA werd besproken.

1.2.5 INHOUDELIJKE AFBAKENING

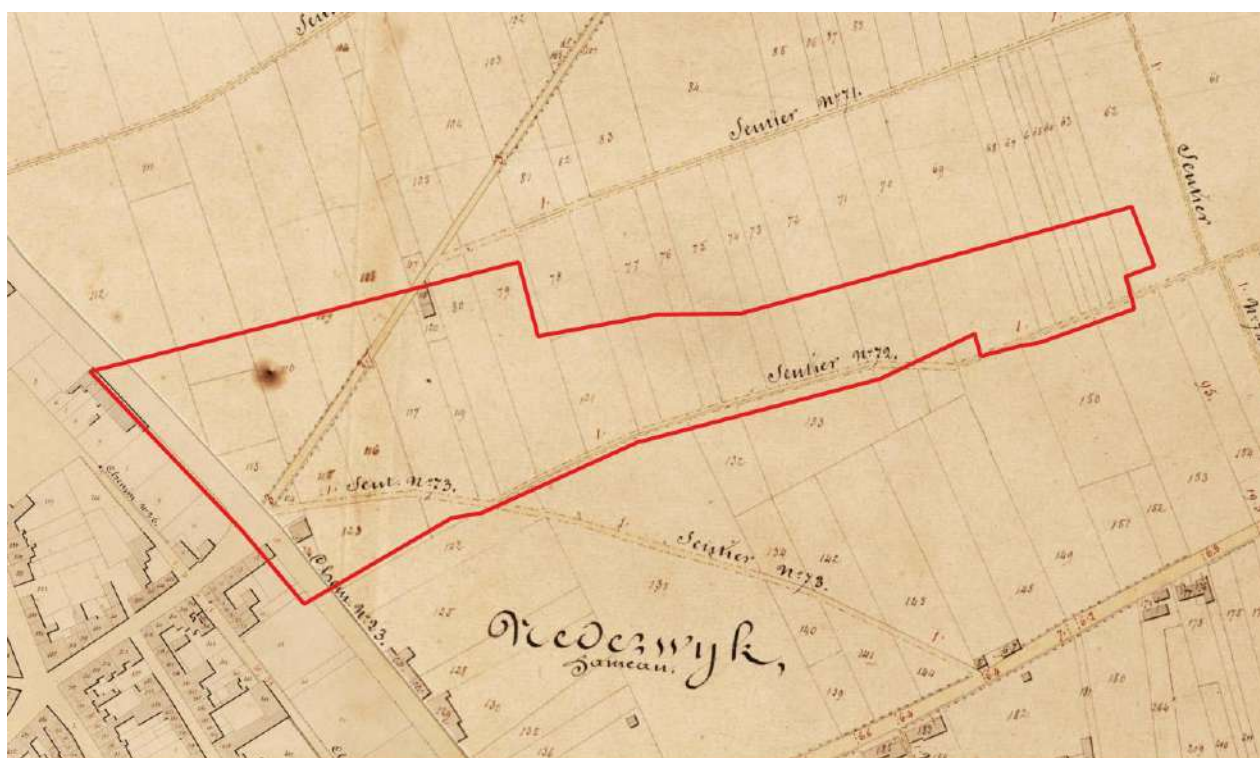
De inhoudelijke focus voor het beeldkwaliteitsplan blijft beperkt tot bouwkundig erfgoed en meer bepaald het exterieur zichtbaar vanaf de straatzijde. Andere beleidsdomeinen of aspecten zoals omgevingsaanleg, straatmeubilair, groenaanleg (en -beheer) of mobiliteit zijn aandachtspunten die ook impact kunnen

hebben op beeldkwaliteit maar niet in deze opdracht worden meegenomen. Eventueel kunnen wel in de marge beperkte suggesties worden toegevoegd in het bijzonder als er raakvlakken zijn met onroerend erfgoed.

2 HISTORISCHE NOTA STATIONSBUURT

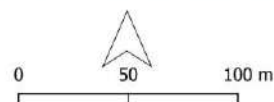
2.1 BOUWFASE 1: 1841-1855

Aanleg spoorweg, Stationsstraat en bouw station Ninove. De lijn Aalst-Geraardsbergen werd in gebruik gesteld op 7 april 1855¹. Het station 'de ville' naar ontwerp van J.-P. Cluysenaar werd gebouwd in eclectische stijl met neo-romaanse elementen als verwijzing naar de middeleeuwse stad Ninove.



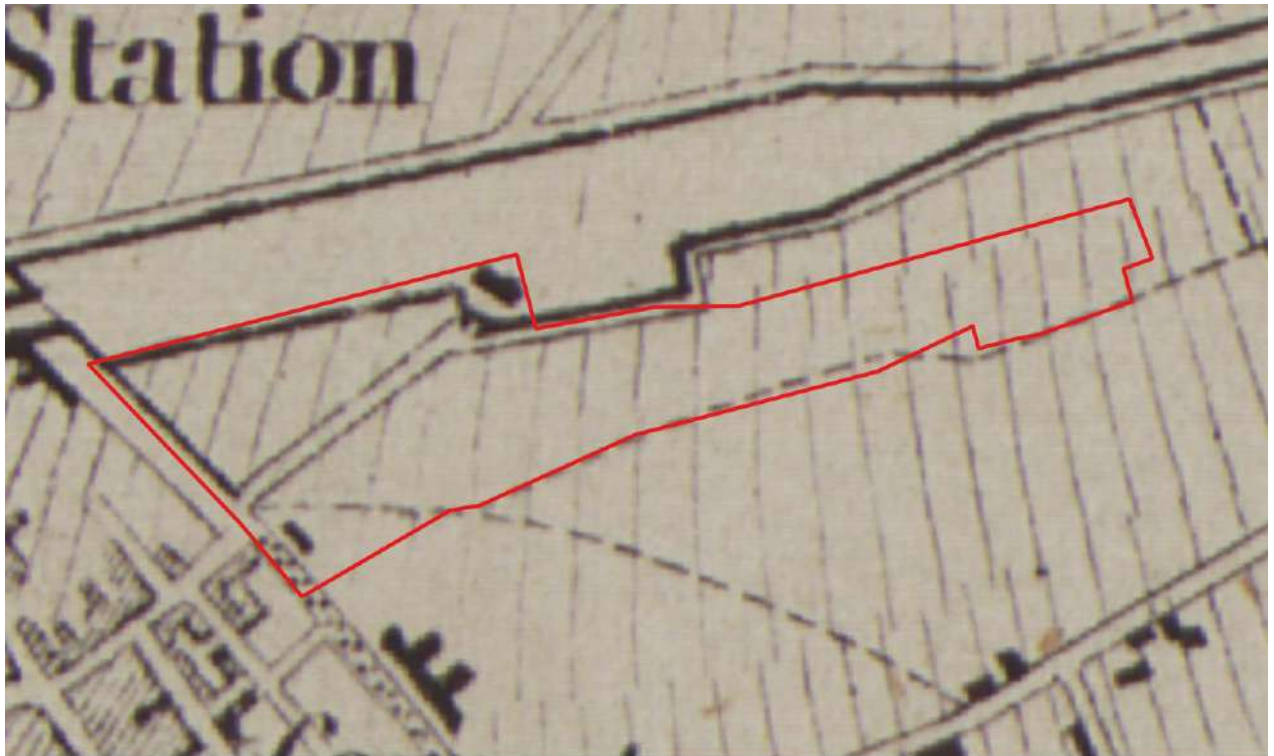
Atlas der Buurtwegen 1841

 Projectgebied



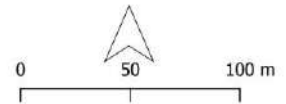
Figuur 2: Atlas der Buurtwegen 1841© Geopunt

¹ A.J. van Lul, De eerste Spoorweg in het Land van Aalst. L. v. Aalst, Jg. II, 1950, p. 156.

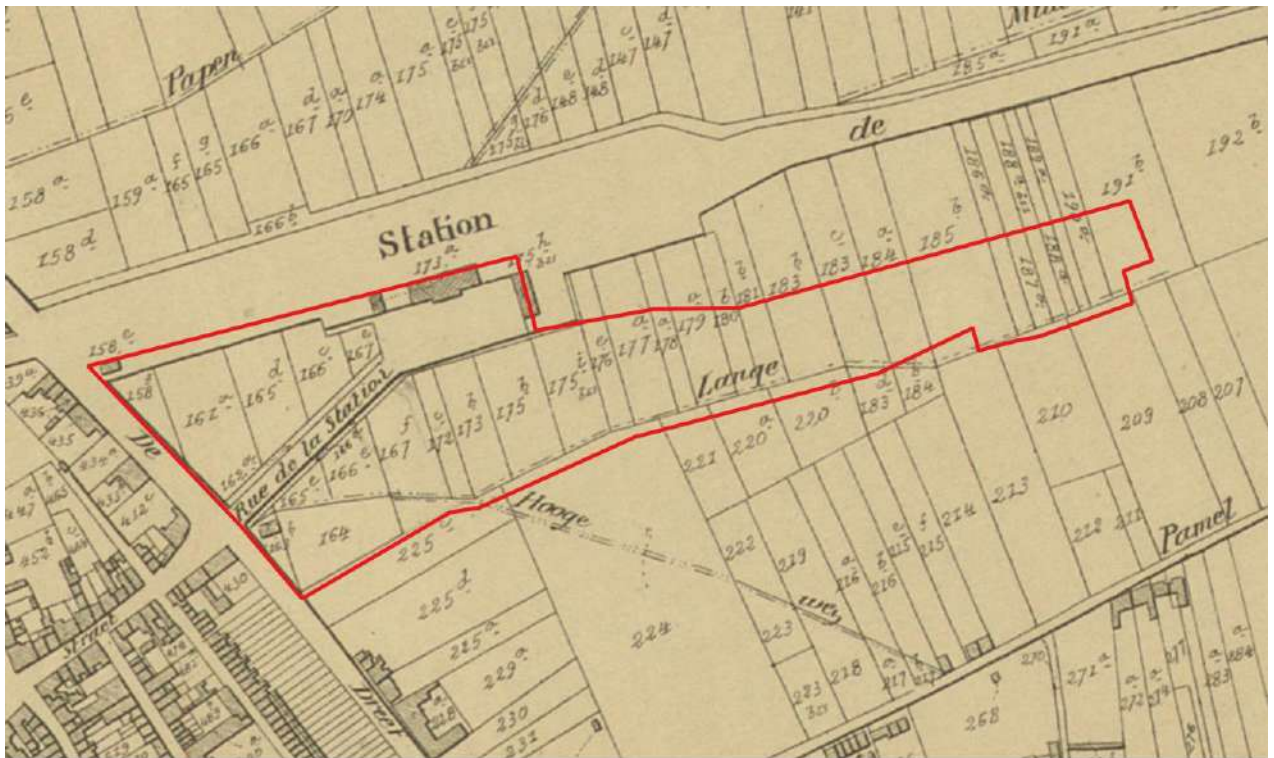


Topografische kaart Vandermaelen 1846-1854

 Projectgebied

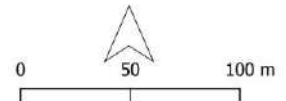


Figuur 3: Topografische kaart Vandermaelen 1846-1854 © Geopunt



Popkaart 1842-1879

 Projectgebied



Figuur 4: Popkaart (1842-1879) © Geopunt

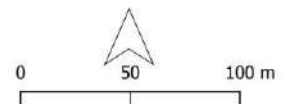
2.2 BOUWFASE 2: 1855 – 1864

Noordelijk bouwblok tussen spoorweg – Weggevoerdenstraat – Stationsstraat. Herenhuizen in neoclassicistische stijl.



Topografische kaart Ninove XXX/4 01-01-1864

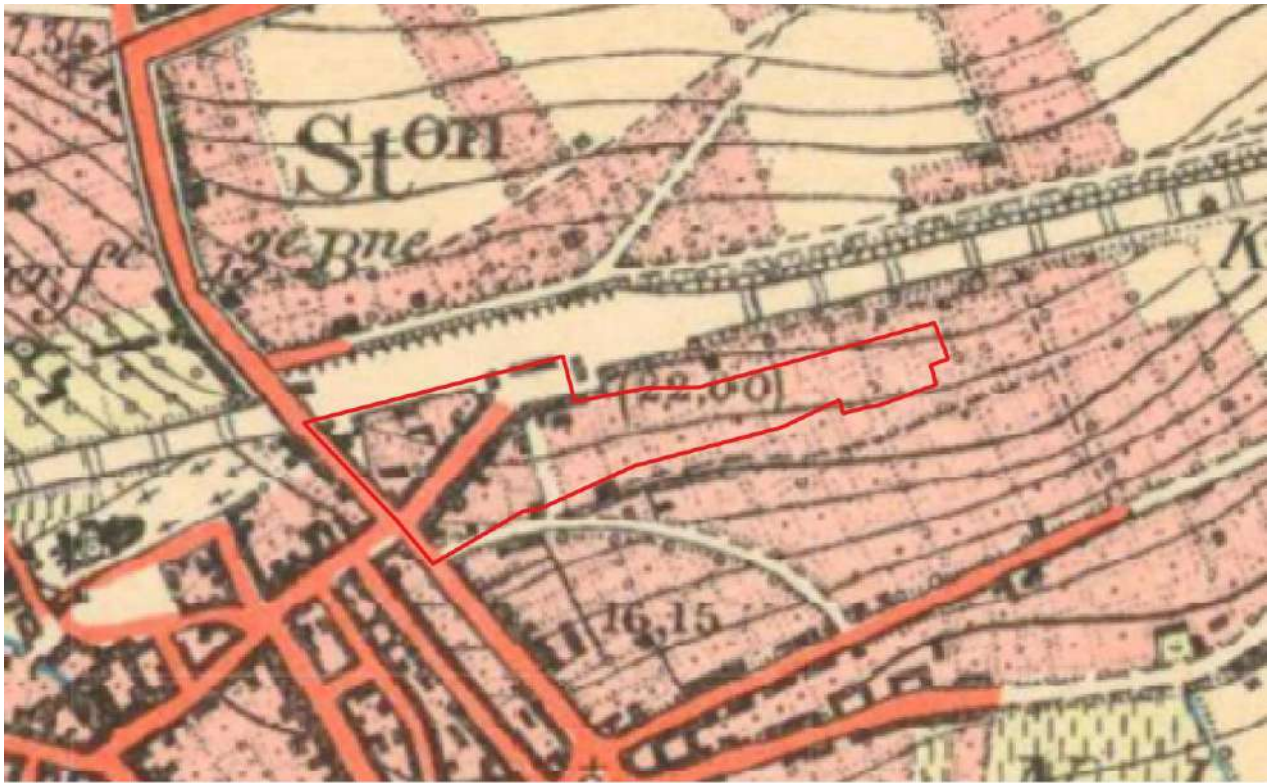
 Projectgebied



Figuur 5: Topografische kaart Ninove XXX/4 01-01-1864 © Cartesius

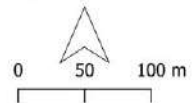
2.3 BOUWFASE 3: 1864-1884

Zuidelijk deel Stationsstraat tot en met stationsplein. Herenhuizen in neoclassicistische stijl.



Topografische kaart Ninove XXX/4 01-01-1884

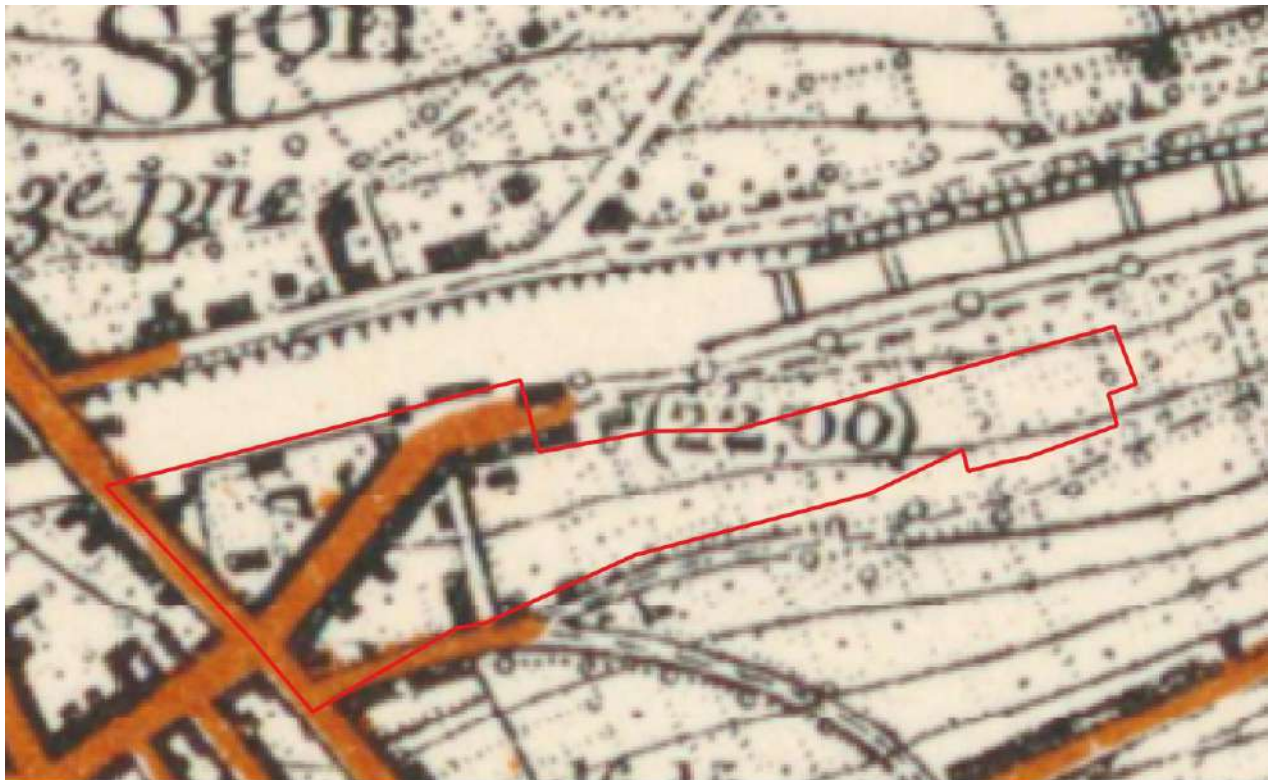
 Projectgebied



Figuur 6: Topografische kaart Ninove XXX/4 01-01-1884 © Cartesius

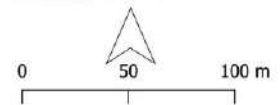


Figuur 7: Postkaart met zicht op de Stationsstraat, Ninove, circa 1900 © Johan Allard



Topografische kaart Ninove 30/4 01-01-1910

 Projectgebied



Figuur 8: Topografische kaart Ninove 30/4 01-01-1910 © Cartesius

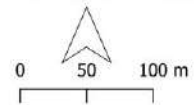
2.4 BOUWFASE 4: 1936-1956

Aanleg Astridlaan en bouw huizen grotendeels in typische interbellumstijlen: art deco en het modernisme, soms eclectisch met neostijlelementen.



Topografische kaart Ninove 30/4 01-01-1936

 Projectgebied

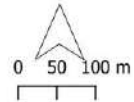


Figuur 9: Topografische kaart Ninove 30/4 01-01-1936 © Cartesius



Topografische kaart 30/3 - 4 Herzele – Ninove 1950 – 1956

 Projectgebied



Figuur 10: Topografische kaart 30/3 - 4 Herzele – Ninove 1950 – 1956 © Cartesius

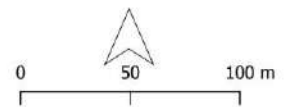
2.5 BOUWFASE 5: 1959-1977

Sloop oud en bouw nieuw station in 1977.



Luchtfoto Vlaanderen, zwart-wit, zomer 1971

 Projectgebied



Figuur 11: Luchtfoto Vlaanderen, zwart-wit, zomer 1971 © Geopunt

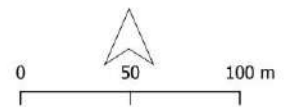


Figuur 12: Oud station Ninove 01-08-1976 © Agentschap Onroerend Erfgoed



Luchtfoto Vlaanderen, kleur, zomer 1979-1990

 Projectgebied



Figuur 13: Luchtfoto Vlaanderen, kleur, zomer 1979-1990 © Geopunt

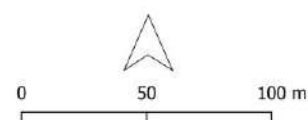
3 INVENTARISATIE GEBOUWEN MET ERFGOEDWAARDE

In samenwerking met de erfgoedraad is een selectie gemaakt op basis van erfgoedwaarde (architecturaal, esthetisch, historisch, etc.) en criteria (gaafheid, representativiteit, ensemble, etc.). Op basis van deze criteria wordt ook een onderscheid gemaakt tussen panden met erfgoedwaarde klasse A of B.

In totaal zijn 27 fiches opgemaakt of geactualiseerd van individuele panden of ensembles waarvan 8 fiches reeds zijn opgenomen in de wetenschappelijk inventaris en vastgesteld als bouwkundig erfgoed.



Panden met erfgoedwaarde. Beeldkwaliteitsplan Stationsstraat - Astridlaan Ninove



Figuur 14: Panden met erfgoedwaarde © SOLVA

3.1 OVERZICHT FICHES INGEDEELD PER KLASSE

Klasse A

- Astridlaan 3
- Astridlaan 4
- Astridlaan 8
- Astridlaan 9-10
- Astridlaan 11
- Astridlaan 12

- Astridlaan 13
- Astridlaan 15
- Astridlaan 16
- Astridlaan 20
- Astridlaan 21-22
- Astridlaan 27
- Astridlaan 28-29-30
- Astridlaan 31
- Astridlaan 32
- Astridlaan 40-41
- Stationsstraat 39 (+ vastgesteld bouwkundig erfgoed)
- Stationsstraat 40-42 (+ vastgesteld bouwkundig erfgoed)
- Stationsstraat 41, 47, 49, 51 en 53, 55, 57, 59k (+ vastgesteld bouwkundig erfgoed)
- Stationsstraat 45 (+ vastgesteld bouwkundig erfgoed)
- Stationsstraat 52 & 54 & 56 (+ vastgesteld bouwkundig erfgoed)
- Weggevoerdenstraat 1-3 & Stationsstraat 36-38 (+ vastgesteld bouwkundig erfgoed)
- Weggevoerdenstraat 7-9 (+ vastgesteld bouwkundig erfgoed)

Klasse B

- Astridlaan 18
- Astridlaan 25-26
- Stationsstraat 48-50
- Stationsstraat 73-75 & 77-79 (+ vastgesteld bouwkundig erfgoed)

3.2 WEGGEVOERDENSTRAAT -DREEFSTRAAT– STATIONSSTRAAT

3.2.1 WEGGEVOERDENSTRAAT 7-9



Figuur 15: Foto Weggevoerdenstraat 7-9, Ninove © Erik Neven

Klasse A

Dubbelhuis van vijf traveeën en drie verdiepingen onder een tentdak (mechanische pannen), uit de tweede helft van de 19de eeuw. Vrij imposant volume in de straat. Gecementeerde lijstgevel, horizontaal geled door doorlopende lekdrempels, puilijst en entablement met spiegelfries en kroonlijst met tandlijst op klossen. Geaccentueerde deurtravee met rechthoekige deur, erboven getoogde deurvensters voorzien van balkon met ijzeren leuning en op bel-etage bekroond door een druiplijst met gestrekte uiteinden. Rechthoekige benedenvensters en getoogde bel-etage- en bovenvensters. Gelijkaardige rechter zijgevel van drie traveeën. Aanpalende muur met poort².

²INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Burgerhuis [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/9307> (geraadpleegd op 21 november 2023).

3.2.2 WEGGEVOERDENSTRAAT 1-3 EN STATIONSSTRAAT 36-38



Figuur 16: Foto Weggevoerdenstraat 1-3, Ninove © Erik Neven

Klasse A

Hoekgebouw met afgesnute hoek, uit de tweede helft van de 19de eeuw. Drie verdiepingen en respectievelijk vijf en drie traveeën (Weggevoerdenstraat nummer 1) aan weerszijden van de hoektravee; afdekking door middel van een afgesnuit zadeldak (pannen). Gecementeerde lijstgevel op plint van arduin, horizontaal gemarkeerd door imitatiebanden en puilijst op de begane grond, doorlopende lekdrempels der rechthoekige vensters en entablement met cordon-, tand- en kroonlijst op consoles. Bel-etagevensters in een riemomlijsting met bekronend hoofdgestel. Afgesnute hoektravee gemarkeerd door deurvensters voorzien van balkon om de hoektravee; gietijzeren hek. Gelijkaardig balkonnetje voor het deurvenster van de derde (en vijfde) travee. Verbrede benedenvensters³.

³INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Hoekhuis [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/9295> (geraadpleegd op 22 november 2023).

3.2.3 STATIONSSTRAAT 40-42



Figuur 17: Foto Stationsstraat 40-42, Ninove © Erik Neven

Klasse A

Neoclassicistisch getint herenhuis, dubbelhuistype van zes traveeën en twee verdiepingen onder een zadeldak (leien), uit de tweede helft van de 19de eeuw. Bepleisterde en geschilderde lijstgevel op arduinen plint. Verticale ritmering door geblokte lisenen en deurrisaliet, laatstgenoemde op de bel-etage gemarkeerd door een deurvenster met bekronend driehoekig fronton en balkon met balustrade op consoles. Benedenverdieping afgelijnd door arduinen puilijst. Rechthoekige vensters, op de bel-etage verfraaid door riemomlijsting, drempelconsoles en arduinen druiplijst, op de bovenverdieping gemarkeerd door riemomlijsting en doorlopende lekdrempels. Rechthoekige deur in een geprofileerde omlijsting van arduin. Steekboogpoort in de eerste travee. Gekorniste kroonlijst op hermen waartussen casementen⁴.

Aan de balustrade op het balkon ontbreekt een deel.

⁴INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Herenhuis [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/9297> (geraadpleegd op 24 november 2023).

3.2.4 STATIONSSTRAAT 52 & 54 & 56



Figuur 18: Foto Stationsstraat 52 & 54 & 56, Ninove © Erik Neven

Klasse A

Huizenrij opgevat als een geheel van elf traveeën en drie verdiepingen onder een zadeldak, uit de tweede helft van de 19de eeuw. Witgeschilderde en bepleisterde lijstgevel met neoclassicistische inslag, afgelijnd door geblokte hoekpilasters en horizontaal geleed door hoge arduinen plint, imitatiebanden van de begane grond, doorlopende onderdorpels der rechthoekige vensters en gekorniste kroonlijst op klossen boven cordonlijst. Middenrisaliet van vijf traveeën gemarkeerd door met gestrekte druiplijst bekroonde deurvensters op de bel-etage; balkon met balustrade voor de drie middentraveeën. Rechthoekige deuren in de tweede en negende travee, steekboogvormige vleugel deur in de achtste travee. Recentere erker in tweede travee (bel-etage)⁵.

De gekorniste kroonlijst voorheen uitkragend aan de rechterzijde van nr. 56 werd afgezaagd om aan te kunnen sluiten op de kroonlijst van de nieuwbouw op nr. 58.

⁵INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Ensemble van burgerhuizen [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/9300> (geraadpleegd op 24 november 2023).

3.2.5 STATIONSSTRAAT 39



Figuur 19: Foto Stationsstraat 39, Ninove © Erik Neven

Klasse A

Dubbelhuis van vijf traveeën en twee bouwlagen⁶ onder een zadeldak (pannen), uit de tweede helft van de 19de eeuw. Verzorgde witgeschilderde en bepleisterde lijstgevel met Louis-Philippe inslag. Horizontaal accent door hoge arduinen plint, imitatiebanden, puilijst, doorlopende lekdrempels en entablement met gelede architraaf en gekorniste kroonlijst op consoles waartussen casementen. Bovenverdieping gemarkeerd door middenrisaliet met imitatiebanden en getoogd deurvenster in een uitgewerkte omlijsting met bekronend druiplijstje; balkon met gietijzeren leuning op zware consoles. Rechthoekige benedenvensters in riemomlijsting verfraaid met diamantkopsluitsteen.

Getoogde bovenvensters voorzien van een versierde sluitsteen en over de penanten heen lopende lijst. Casementen-, spiegel- en loofwerkversiering op borstwering, penanten en entablement der bovenverdieping⁷.

⁶ Bouwlaag: verdieping van zodanige afmetingen en vorm dat de daardoor ontstane ruimte geschikt is voor woonfunctie. Kelder en zolder worden niet als bouwlaag beschouwd.

⁷INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Burgerhuis [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/9296> (geraadpleegd op 24 november 2023).

3.2.6 STATIONSSTRAAT 41, 47-57, 59K



Figuur 20: Foto Stationsstraat 41, Ninove © Erik Neven



Figuur 21: Foto Stationsstraat 47, Ninove © Erik Neven



Figuur 22: Foto Stationsstraat 49, 51 en 53, Ninove © Erik Neven



Figuur 23: Foto Stationsstraat 55, Ninove © Erik Neven



Figuur 24: Foto Stationsstraat 57, Ninove © Erik Neven

Klasse A

Gelijkaardige burgerhuizen, behorend tot het veel voorkomend type uit de tweede helft van de 19de eeuw met verbasterde neoclassicistische inslag. Bepleurde en geschilderde enkelhuizen van drie traveeën (nummer 57: twee traveeën) met twee en een halve (nummer 47) of drie verdiepingen (nummer 41, 49-57) onder zadeldak. Lijstgevels op arduinen plint, geritmeerd door op consoles rustende balkons met balustrade of ijzeren leuning in deur- of middentravee. Benedenverdieping veelal gemarkeerd door

imitatiebanden afgelijnd door puilijst. Rechthoekige en getoogde vensters, vol gevat in een riemomlijsting. Gevelbeëindiging door versierd entablement (behalve nummer 47) met kroonlijst op klossen⁸.

3.2.7 STATIONSSTRAAT 45



Figuur 25: Foto Stationsstraat 45, Ninove © Erik Neven

⁸INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Gelijkaardige burgerhuizen [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/9298> (geraadpleegd op 24 november 2023).

Klasse A

Herenhuis met naïeve Louis Philippe-inslag, uit de tweede helft van de 19de eeuw. Dubbelhuis van vier traveeën en twee verdiepingen onder een zadeldak. Bepleisterde en geschilderde lijstgevel, op hoge plint van arduin, afgelijnd door geblokte hoekpilasters. Markerend middenrisaliet van twee traveeën uitlopend op spiegelries en bekronend segmentboogfronton met klossen op bovenverdieping geritmeerd door pilasters met ingediepte schachten en bekronende uitgewerkte consoles; deurvensters met uitgewerkt balkon op sierlijke consoles, gietijzeren leuning tussen postamenten. Getoogde benedenvensters en deur en vereenvoudigde spiegelboogvormige bovenvensters voorzien van met ingegrifte motieven verfraaide dorpels; rechthoekige omlijste mezzaninovensters⁹.

3.2.8 STATIONSSTRAAT 48-50



Figuur 26: Foto Stationsstraat 48-50, Ninove © Erik Neven

Klasse B

Herenhuizen van twee en een halve bouwlaag onder zadeldak respectievelijk met drie en vier traveeën. Bewaarde gevelindeling met rechthoekige venster- en deuropeningen en plint in blauwe hardsteen. Vernieuwd bakstenen parement en vernieuwde omlijsting venster- en deuropeningen bekroond met frontons.

⁹INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Herenhuis [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/9299> (geraadpleegd op 25 november 2023).

3.2.9 STATIONSSTRAAT 73-75, 77



Figuur 27: Foto Stationsstraat 73-75, Ninove © Erik Neven



Figuur 28: Foto Stationsstraat 77-79, Ninove © Erik Neven

Klasse B

Gelijkaardige enkelhuizen met respectievelijk vier en drie traveeën, drie verdiepingen en een zadeldak (mechanische pannen), uit de tweede helft van de 19de eeuw. Gecementeerde en geschilderde lijstgevel.

Nummer 73-75 met getoogde bel-etage- en bovenvensters in een riemomlijsting, op de bel-etage gemarkeerd door doorlopende lekdrempels, op bovenverdieping door een over de penanten heen lopende booglijst. entablement met casementenfries, steigergaten en kroonlijst. Deels aangepaste begane grond¹⁰.

Nummer 77 werd gerenoveerd met enkel behoud van getoogde vensters op de verdiepingen en een volledig tot winkelpui herbouwde gelijkvloers.

¹⁰INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: Twee burgerhuizen [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/9302> (geraadpleegd op 24 november 2023).

3.3 ASTRIDLAAN

3.3.1 ASTRIDLAAN 3



Figuur 29: Foto Astridlaan 3, Ninove, © Erik Neven

Klasse A

Burgerwoning van drie traveeën en twee bouwlagen onder mansardedak. Eclectisch ontwerp met neostijlelementen. Lijstgevel doorbroken door halsgevel met fronton als bekroning van het venster risaliet; zinken oeil-de-boeuf in ondervlak mansardedak van rechtertravee. Rood bakstenen parement met gesinterde bakstenen speklagen en arduinen plint. Arduinen raam- en deurdorpels en sluitstenen. Arduinen diamantkoppen in eerste en tweede bouwlaag van deurtravee. Rechthoekige deuropening met daglicht boven paneeldeur met twee diamantkussens, vensters en diefijzers. Segmentbogige vensteropeningen op de gelijkvloers en rondbogig op de verdieping. Het vensterrisaliet is geaccentueerd door twee pilasters van de kolossale orde aan de uiteinden; centrale pilaster vanaf de verdieping geschraagd door een console in blauwe hardsteen. Muizentandfries onder rechthoekige vensters met lintelen in geveltop.

3.3.2 ASTRIDLAAN 4



Figuur 30: Foto Astridlaan 4, Ninove © Erik Neven

Klasse A

Herenhuis van twee traveeën met twee en een halve bouwlaag. Eclectische inslag met Vlaamse neorenaissancekenmerken. Lijstgevel op arduinen plint met rood bakstenen parement onder zadeldak. Speklagen in blauwe hardsteen; getoogde vensters met arduinen aanzet- en sluitstenen. Risaliet in raamtravee gemarkeerd door rechthoekige poort in kelderverdieping; arduinen balkon met ijzeren leuning rustend op consoles op de bel-etage; bekroning door entablement met kroonlijst op klossen. Impostvenster met bewaard art nouveau glasraam boven rechthoekige paneeldeur met twee diamantkussens, vensters en diefijzers.

3.3.3 ASTRIDLAAN 7-8



Figuur 31: Foto Astridlaan 7-8, Ninove © Erik Neven

Klasse A

Burgerwoning van drie traveeën en twee bouwlagen met gevel op arduinen plint met parement van gele en oranje baksteen in staand verband en staande rollagen. Ontwerp van *R. Bulens arch. Mechelen* (verdiept opschrift in plint) met kenmerken van art deco en modernisme. Linker travee met driezijdige, doorgetrokken erker oplopend tot knik

mansardedak; ondervlak dak voorzien van leien en doorbroken door dakkapel in rechtertravee. Rechthoekige raam-, deur- en poortopeningen. Borstwering aan bel-etage van rechtertravee met enige bewaard schrijnwerk van venster met glas-in-lood in bovenlicht. Bakstenen rollagen tussen eerste en tweede bouwlaag zijn geverfd.

3.3.4 ASTRIDLAAN 9-10



Figuur 32: Foto Astridlaan 9-10, Ninove © Erik Neven

Klasse A

Twee identieke eclectische rijhuizen met neostijlkenmerken. Gebouw van twee traveeën, twee bouwlagen onder een mansardedak deels voorzien van mechanische rode pannen en ondervlak in leien. Parement uit rode baksteen op een arduinen plint. Deurtravee als hoekrisaliet met op het gelijkvloers een portaalloggia gevormd door twee korfbogen op twee zuilen en één pilaster, voorzien van cannelures, basement en kapiteel. De bogen worden omlijst met een geschilderde cementband voorzien van pseudo-sluitstenen. De hoekrisaliet onder schildvormig steekdak met leien. Op de eerste verdieping bevat de raamtravee een korfboogvormig drielicht waarboven de geschilderde cementband een pseudo-speklaag vormt die doorloopt boven het rondboogvormige venster in de deurtravee. De vensters zijn voorzien van een gedeeltelijke omlijsting in geschilderd cement met pseudo consoles, aanzet- en sluitstenen. In de eerste bouwlaag zijn de korfboogvormige vensters voorzien van een gedeeltelijke omlijsting in geschilderd cement met pseudo aanzet- en sluitstenen. Ook verticaal wordt over de twee bouwlagen heen aan de hand van een geschilderde cementlaag een pseudo-hoekketting gevormd. Dakkapel in de raamtravee bekroond met korfboogvormig fronton en voorzien van geschilderde cementbezetting boven en onder segmentboogvormig venster.

Beide huizen zijn voorzien van een vernieuwde dakgoot. Nr. 9 met grijs geschilderde cementbanden heeft ook vernieuwd schrijnwerk van ramen en deur zonder behoud van de bovenlichten en de originele roedeverdeling en structuurglas. In nr. 10 met witgeschilderde cementbanden is het origineel schrijnwerk van de ramen bewaard alsook de rondboogvormige paneeldeur met art-deco diefijzer voor het deurraam in structuurglas.

3-3-5 ASTRIDLAAN 11



Figuur 33: Foto Astridlaan 11, Ninove © Erik Neven

Klasse A

Burgerwoning van twee traveeën en twee bouwlagen. Art deco met kenmerken van neostijlen. Gevel op arduinen plint met parement van rode baksteen; korbboogvormige deur- en raamopeningen met vernieuwd schrijnwerk; sluit- en aanzetstenen, console en penanten uit beton bezet met simili-pierre. Afgeronde erker met drielicht in raamtravee op bel-etage. Mansardedak met leien onderbroken door dakkapel met segmentboogvormig venster onder gebogen fronton.

3.3.6 ASTRIDLAAN 12



Figuur 34: Foto Astridlaan 12, Ninove © Erik Neven

Klasse A

Burgerwoning van twee traveeën en twee bouwlagen. Art deco met neostijlelementen. Gevel op arduinen plint met parement van rode baksteen; rechthoekige deur- en raamopeningen met vernieuwd schrijnwerk; banden met strekse boog, console, casementen en penanten uit wit geverfd cement. Vereenvoudigde geometrische figuren kenmerkend voor art deco. Driezijdige erker met drielicht in raamtravee op bel-etage. Mansardedak met leien onderbroken door dakkapel met fronton.

3.3.7 ASTRIDLAAN 13



Figuur 35: Foto Astridlaan 13, Ninove © Erik Neven

Klasse A

Burgerwoning van twee traveeën en twee bouwlagen onder zadeldak met mechanische rode dakpannen. Stijlkenmerken van modernistische villa's met referenties naar cottagearchitectuur en anglo-normandische stijl (puntgevel, overstekende dakranden, erker). Gevel op arduinen plint met parement van rode baksteen; geriemde rechthoekige deur- en raamopeningen met vernieuwd schrijnwerk. Erker in raamtravee rustend op consoles doorlopend vanaf bel-etage tot puntgevel. Lijstgevel onderbroken door steekdak. Omlijsting vensters en consoles in witgeverfd cement; deuroplijsting, venster en deurdorpels in arduin.

3.3.8 ASTRIDLAAN 15

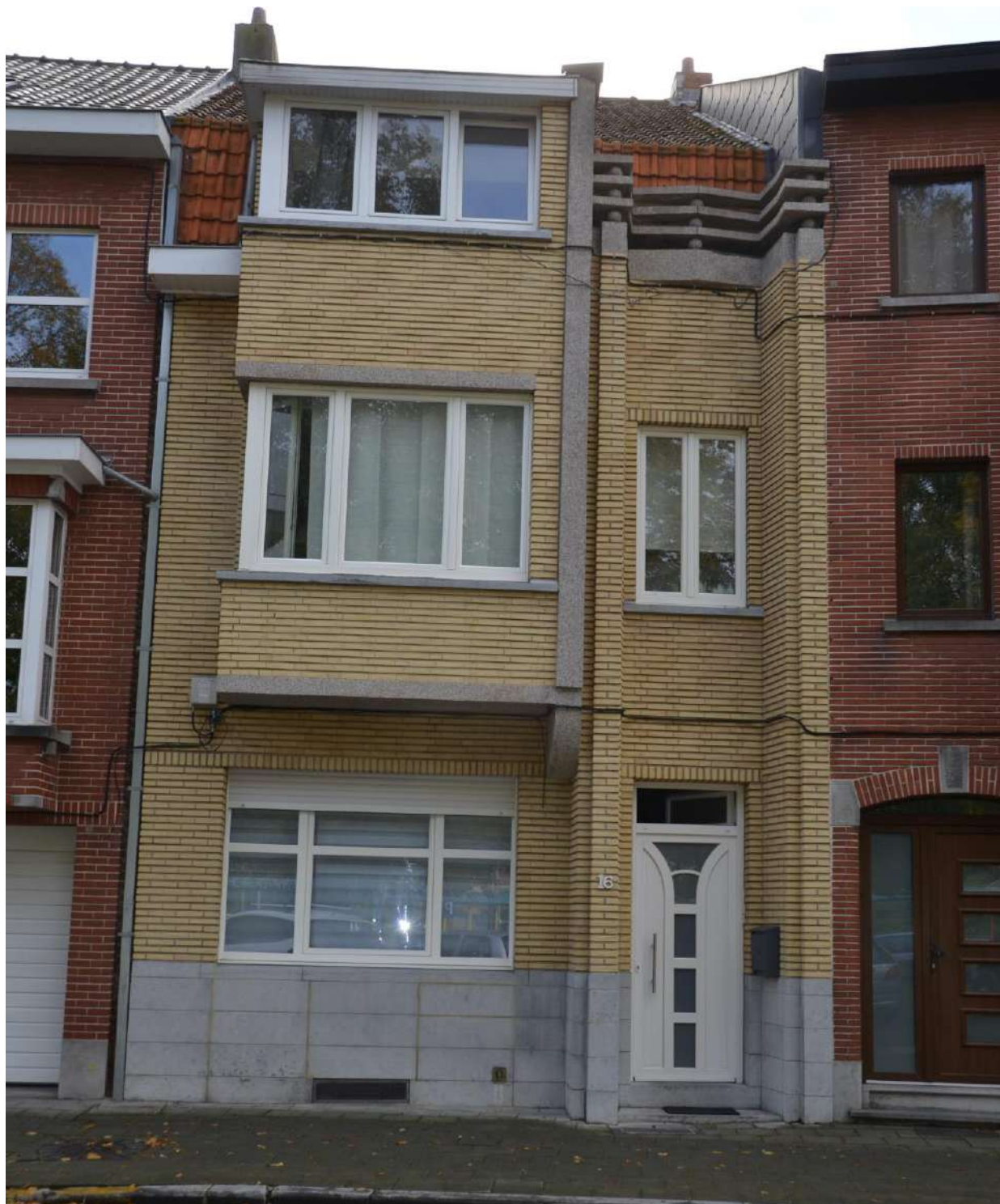


Figuur 36: Foto Astridlaan 15, Ninove © Erik Neven

Klasse A

Burgerwoning van twee traveeën en drie bouwlagen onder zadeldak. Ontwerp van *Arch. (R.) Potvin Ninove* (verdiept opschrift in plint), alsook van het belendende nr. 14. Modernistisch met neostijlelementen. Gevel op arduinen plint met parement van rode baksteen in halfsteens metselverband. Venster en deurdorpels in arduin. Afgeronde hoeken aan verdiepte portaal en aan erker in venstertravee. Rechthoekige vensters over gehele breedte van de venstertravee. Deurtravee met segmentboogvormige deur en arduinen sluit- en aanzetstenen.

3.3.9 ASTRIDLAAN 16



Figuur 37: Foto Astridlaan 16, Ninove © Erik Neven

Klasse A

Rijhuis met een gevelbreedte van twee traveeën, telt twee bouwlagen onder een mansardedak voorzien van mechanische rode pannen. Ontwerp van *R. Cassiman arch. 1938* (verdiept opschrift in gevelplint) met kenmerken van modernisme en art deco. Aan linkertravee rechthoekige bovenerker onder plat dak

doorgetrokken tot boven de kroonlijst als breed dakvenster. Parement uit gele gladde baksteen in kettingverband op een arduinen plint. Het gevelvlak wordt verlevendigd door plastische accenten. De erker wordt asymmetrisch aan de rechterzijde gedragen door een gebogen betonnen console die als pilaster doorloopt tot aan de nok van het dak. De deurtravee met geprofileerde bakstenen pilasters (van de kolossale orde) is bekroond met een betonnen fronton samengesteld uit vier horizontale lagen afgewisseld door ballen.

3.3.10 ASTRIDLAAN 18



Figuur 38: Foto Astridlaan 18, Ninove © Erik Neven

Klasse B

Burgerwoning van drie traveeën en twee bouwlagen onder mansardedak in art deco-stijl. Driezijdige erker op de bel-etage en afgeronde of afgesneden hoeken vensteropeningen. Erker onder kroonlijst met klossen en plat dak. Gevel op arduinen plint met voorheen parement van rode baksteen met banden en aanzetstenen in witgeverfd cement. Voorheen frivole roedeverdeling in vensters gelijkvloers en art decodeur met diefijzer. Heden donkerblauw geverfde gevel en vernieuwd schrijnwerk.

3.3.11 ASTRIDLAAN 20



Figuur 39: Foto Astridlaan 20, Ninove © Raphaël De Mey

Klasse A

Burgerwoning met kenmerken van modernisme en art deco. Twee bouwlagen en twee traveeën onder plat dak. Parament in gele gladde baksteen en plint zowel als vensterdorpels in blauwe hardsteen. Deurtravee met asymmetrisch impostvenster voorzien van arduinen dorpel met bolfries. Raamtravee op gelijkvloers met rechthoekig raam. Bel-etage met rechthoekige erker voorzien van drieliicht. Kroonlijst doorbroken met rechthoekige dakkapel met plat dak.

Opschrift van *P. Van Laeren architecte Ninove 1938*.

3.3.12 ASTRIDLAAN 21-22



Figuur 40: Foto Astridlaan 21-22, Ninove © Erik Neven

Klasse A

Burgerwoning van drie gelijkmatige traveeën en twee bouwlagen onder mansardedak; eclectische inslag met kenmerken van neostijlen en art deco. Ontwerp van *R. Bulens arch. Mechelen* (verdiept opschrift in plint). Gevel op arduinen plint met parament van rode baksteen horizontaal en verticaal verdeeld door arduinen banden in casementen en vensteromlijstingen (met strekse boog, aanzetstenen en hoekblokken). Centrale deurtravee met korfboogvormig portaal voorzien van deur, bovenlicht en zijramen uit gietijzer en structuurglas; op bel-etage een driezijdige erker onder klokvormige dakkapel bekroond met kogels; korfboogvormig venster met driezijdige borstwering onder osseoog in arduin. Rechthoekige en korfboogvormige vensters met originele bovenlichten van glas-in-lood. Schrijnwerk naar origineel model, bovenlicht en diefijzers in rechthoekige poort van rechtertravee. Zinken oeil-de-boeuf versierd met schelpmotief en voluten in ondervlak mansardedak van linker en rechtertravee.



Figuur 41: Foto Astridlaan 25-26, Ninove © Erik Neven

Klasse B

Dubbelwoning met gespiegelde gevelopstand. Modernistische en art deco-elementen. Gevel van twee traveeën en twee bouwlagen onder mansardedak. Parement van rode baksteen met doorlopende vensterdorpel van geglazuurde tegels op de bel-etage.

Nr. 26: verdiept deurportaal met afgeronde hoeken en plint van geglazuurde tegels, heden wit geverfd. Vernieuwd schrijnwerk, voorheen art deco glas-in-lood vensters op bel-etage en art deco voordeur met glas-in-lood en diefijzer.

Nr. 25: eerste bouwlaag verbouwd met nieuwe, deur- en vensteropeningen en gevelbedekking in blauwe hardsteen.

3.3.14 ASTRIDLAAN 27



Figuur 42: Foto Astridlaan 27, Ninove © Erik Neven

Klasse A

Burgerwoning in art decostijl van twee traveeën en twee bouwlagen onder mansardedak. Gelijkvloers op plint van crèmekleurige keramische tegels afgeboord met stenen omlijsting. Verdieping met parement van gele baksteen bekroond met geschilderde beige cementband. Rechthoekige vensters en deuropening. Gelijkvloers met vernieuwd schrijnwerk; verdiept portaal met originele tweezijdige stijlen van de venstertravee. Op verdieping vensters met behouden kleine roedeverdeling,

3.3.15 ASTRIDLAAN 28 & 29 & 30



Figuur 43: Foto Astridlaan 28-29-30, Ninove, © Erik Neven

Klasse A

Ensemble van drie rijwoningen met stijlkenmerken van art deco en modernisme. Ontwerp van *R. Bulens arch. Mechelen* (verdiept opschrift in plint van nr. 28, 29 en 30). Nadruk op symmetrie door gespiegelde gevelopstand van de twee buitenste huizen en variatie in gevelornamenten door subtiel spel van geveluitspringingen en afwisselend verticale of horizontale metselverbanden. De rijhuizen hebben elk een gevelbreedte van twee traveeën en drie bouwlagen onder een zadeldak met mechanische pannen en doorlopende dakgoot. Parement van gladde gele baksteen met arduinen plint, venster- en deurdorpels. Rechthoekige ramen over de gehele gevelbreedte in de tweede en derde bouwlaag, rechthoekige deuren en vensteropening op het gelijkvloers. De lintelen van vensters en deuren worden gevormd door rollagen die in de eerste en tweede bouwlaag deel uitmaken van een verdiepte bakstenen omlijsting.

Nr. 29, onderscheidt zich van de twee flankerende huizen. De voordeur bevat twee grote rechthoekige vensters die voorzien zijn van diefijzers in art deco stijl en een bovenlicht in glas-in-lood. Tot 2021 waren in de vensters van de drie bouwlagen ook nog bovenlichten in glas-in-lood maar deze werden niet

behouden bij vernieuwing van het schrijnwerk. Het originele schrijnwerk van het venster op de eerste verdieping was door roeden verdeeld in vier raamvlakken waarvan de twee middelste een driehoekige uitstulping vormden. De vensterdorpel met gelijkaardige uitstulping en driehoekige console is wel bewaard. Deze console wordt visueel benadrukt door horizontaal metselwerk dat een omgekeerde piramide vormt met het contrasterende verticale metselwerk. Dit verticale metselwerk herhaalt zich onder en boven het venster in de derde bouwlaag respectievelijk onder het venstervlak en gevelbreed.

Nr. 28 en 30 onderscheiden zich van nr.29 door deuren met één klein rechthoekig venster en eenvoudig diefijzer en door een impostvenster met glas- in-loodraam boven een arduinen dorpel als luifel. De uitkraging vanaf de tweede bouwlaag wordt benadrukt door twee arduinen consoles in de deurtravee die een gevelbreed linteel (als rollaag) ondersteunen. In beide vensters op de tweede bouwlaag is tevens een rechthoekige uitstulping voorzien. Het vernieuwde schrijnwerk volgt deze uitstulping niet maar de vensters zijn nog steeds in vier venstervlakken verdeeld. Aan beide zijden van het venster op de derde bouwlaag is een verticale uitsparing voorzien in het metselwerk. Nr. 28 en 30 vormen twee pendants die op enkele details na identiek zijn. Zo ontbreekt de arduinen plaat van de plint onder het venster van nr. 28 en zijn metalen valbeschermers aangebracht aan de vensters van de tweede en derde bouwlaag.

3.3.16 ASTRIDLAAN 31



Figuur 44: Foto Astridlaan 31, Ninove © Erik Neven

Klasse A

Rijwoning van twee traveeën en drie bouwlagen onder zadeldak met mechanische pannen. Stijlkenmerken van art deco en modernisme. Ontwerp van *R. Bulens arch. Mechelen* (verdiept opschrift in plint) en sterk gelijkend op belendend ensemble van nr. 28 tot 30. Variatie in gevelornamenten door subtiel spel van geveluitspringingen en afwisselend verticale of horizontale metselverbanden. Parement van gladde gele baksteen met plint, venster- en deurdorpels, hoek- en aanzetstenen erker in arduin. Rechthoekige vensters over de gehele gevelbreedte in de tweede en derde bouwlaag, rechthoekige deur- en vensteropening op het gelijkvloers. Horizontalisme wordt verder benadrukt door rollagen en arduinen druiplijst boven de rechthoekige erker op de bel-etage. Vernieuwd schrijnwerk vensters en deur met bovenlicht in glas-in-lood.

3.3.17 ASTRIDLAAN 32



Figuur 45: Foto Astridlaan 32 Ninove © Erik Neven

Klasse A

Rijwoning van twee traveeën en twee bouwlagen onder mansardedak met mechanische (zwarte) pannen. Stijlkenmerken van art deco en modernisme. Variatie in gevelornamenten door subtiel spel van geveluitspringingen en afwisselend verticale of horizontale metselverbanden. Parement van rode baksteen met plint, venster- en deurdorpels in arduin. Rechthoekige vensters; venster over gehele gevelbreedte van de bel-etage met uitkragende vensterdorpel rustend op console in witgeverfd beton. Op het gelijkvloers rechthoekige deur- en vensteropening. Vernieuwd schrijnwerk vensters en deur. Deurtravee met impostvenster boven bakstenen dorpel als luifel. Kroonlijst doorbroken door rechthoekige dakkapel met plat dak.



Figuur 46: Foto Astridlaan 40-41, Ninove, © Erik Neven

Klasse A

Dubbelwoning met gespiegelde gevelopstand. Art deco met subtiële neostijlelementen. Gevel van twee traveeën en twee bouwlagen onder mansardedak (met dakkapel). Parement van oranje baksteen op bel-etage en rode baksteen op arduinen plint in de eerste bouwlaag. Vierkante venster- en deuropeningen met arduinen dorpels. Arduinen hoekstenen aan vensters eerste bouwlaag; banden en aanzetsteen in witgeverfd cement aan vensters tweede bouwlaag. Bel-etage met driezijdige erker rustend op

voluutvormige console en geritmeerd door horizontale en verticale banden in witgeverfd cement. Doorlopende banden en kroonlijst benadrukken het ensemble van de twee huizen. Vernieuwd schrijnwerk van vensters en deuren.

4 SYNTHESE EN WAARDERING

4.1 SYNTHESE

Het projectgebied kan opgedeeld worden in twee deelgebieden met een eigen architecturale identiteit: enerzijds de Weggevoerdenstraat – Dreefstraat - Stationsstraat en anderzijds de Astridlaan.

4.1.1 WEGGEVOERDENSTRAAT – DREEFSTRAAT – STATIONSSTRAAT

Architecturaal wordt dit deelgebied gekenmerkt door hoofdzakelijk neoclassicistische stijlkenmerken. Typerend zijn de symmetrisch geritmeerde lijstgevels met zadeldak.

Kenmerkend voor neostijlen:

- Neoclassicisme: lijsgevels, gepleisterd en wit geverfd; risaliserende traveeën; rechthoekige of getoogde ramen; balkons op consoles, kroonlijsten met entablement, frontons, etc.
- Louis Philippe: idem als neoclassicisme maar met geriemde omlijsting (met zware sluitsteen in stuc) en op elke verdieping andere omlijsting
- Neorenaissance: speklagen (en aanzet-, sleutel- of hoekstenen) afgewisseld met baksteenparement, diamantkoppen, trapgevel, loggia, zuilen en rondboog, strekse boog en segmentboog, etc.
- Neobarok: hals – en klokgevel, rondboog, strekse boog en segmentboog

In de Stationsstraat -Weggevoerdenstraat bestaan de meeste herenhuizen uit drie bouwlagen¹¹. De volumes, alsook de gemiddelde hoogte van de kroonlijst en breedte van gevels is groot. De herenhuizen zijn ingedeeld in twee tot 6 traveeën. Als ensemble 11 traveeën. De maximale gevelbreedte van de panden met erfgoedwaarde is 17 m. Voor de nieuwbouw is dit circa 19 m maar visueel werd deze gevel in kleinere gehelen opgedeeld.

4.1.2 ASTRIDLAAN

Architecturaal wordt dit deelgebied gekenmerkt door hoofdzakelijk art deco-stijl, met invloeden van modernisme. Verder zijn ook nog enkele late varianten van eclectische neostijlen te onderscheiden. In het bijzonder is het oeuvre van de architect R. Bulens uit Mechelen belangrijk geweest in de ontwikkeling van de straat met 6 beeldbepalende ontwerpen. Opvallend is de diversiteit die deze ontwerpen in zich dragen van art deco met modernistische invloeden in huisnummers 8, 28, 29, 30 en 31 tot een eclectisch geheel met neostijlen en art deco-elementen in nr. 21-22. Kenmerkend voor R. Bulens is het gebruik van mansardedaken en glas-in-loodvensters in de bovenlichten.

Kenmerkend voor art deco:

- Strakke, eenvoudige vormgeving (geometrische figuren, symmetrie, gestileerde natuurlijke vormen)
- Abstract en fel kleurgebruik (typerend glas-in-lood in bovenlichten)
- Nadruk op siervormen eerder dan op functie/nut: mansardedak voor indruk van volwaardige bouwlaag.
- Groot spanningsveld in gevel door benadrukken traveeën (verticaal) en uitspringen van portaal, erker, balkon of dak.
- Naast gevelbaksteen ook vierkante geglazuurde (gekleurde) ceramiektegels.

Kenmerkend voor modernisme:

- Onopvallende materialen

¹¹ Definitie bouwlaag, zie p. 26.

- Moderne materialen: beton (en witte cementcrepie), ijzer (raamkozijnen, vensterfriezen en ijzeren leuningen), mechanische strakke, gladde en langwerpige baksteen (vaak geel)
- Nadruk op horizontalisme: doorlopende borstweringen, vensters, plint, daklijst, platte daken
- Oculi (patrijspoorten) en boegvormige volumes = gestroomlijnde pakketbootesthetiek

Kenmerkend voor neostijlen (vaak eclectische stijlvermenging):

- Neoclassicisme (zie boven)
- Neorenaissance: speklagen (en aanzet-, sleutel- of hoekstenen) afgewisseld met (rood) baksteenparement, diamantkoppen, trapgevels, loggia, zuilen en rondboog, strekse boog en segmentboog, etc.
- Neobarok: hals- of klokgevel, rondboog, strekse boog en segmentboog
- Neorococo: mansardedaken, oeil-de-boeuf, schelpmotief

In de Astridlaan zijn de meeste burgerwoningen op enkele uitzonderingen na beperkt tot twee bouwlagen. De standaardbreedte is circa 5m. De maximale gevelbreedte van de panden met erfgoedwaarde is 9,5 m en is 13 m bij de nieuwbouw.

4.2 WAARDERING

Voor de stationsbuurt kan erfgoedwaarde generiek worden omschreven:

- Architecturale en esthetische erfgoedwaarde: omwille van de homogene en herkenbare bouwstijlen van enerzijds eclectische architectuur met voornamelijk neoclassicistische kenmerken en anderzijds interbellumarchitectuur met sterke art deco en modernistische invloeden.
- Historische erfgoedwaarde: als getuigenis van de stedelijke ontwikkeling in de vorm van burgerwoningen na aanleg van station en spoorweg.

Op basis van criteria van gaafheid (staat van bewaring en oorspronkelijke materialen), representativiteit (stijlkenmerken) en ensemble wordt een onderverdeling gemaakt in gebouwen met erfgoedwaarde klasse A en klasse B.

5 BOUWRICHTLIJNEN

Er wordt een opdeling gemaakt tussen het gedeelte Stationsstraat enerzijds en Astridlaan anderzijds. Zo kunnen maatregelen worden getroffen op maat van de architecturale identiteit en fysieke eigenschappen. Voor panden met erfgoedwaarde klasse A en B zijn er specifieke richtlijnen inzake behoud. De richtlijnen hebben enkel betrekking op de gevels en daken aan de straatzijde.

5.1 BOUWHOOGTE

Er wordt niet hoger gebouwd dan de bestaande woningen. In de Astridlaan bestaan deze woningen doorgaans 2 tot 3 bouwlagen¹² en in de Stationsstraat-Dreefstraat-Weggevoerdenstraat doorgaans uit 3 en uitzonderlijk 4 bouwlagen. Kroonlijsten van nieuwbouw maximaal op hoogte van de bestaande belendende kroonlijsten. Gezien de verschillen in kroonlijsthoogte - historisch ontstaan door geleidelijke ontwikkeling - beeldbepalend zijn wordt ernaar gestreefd om kroonlijsten van nieuwbouw niet systematisch op exact gelijke hoogte te brengen van bestaande panden. Door kleine nuanceverschillen in de kroonlijsthoogte kunnen in het bijzonder ornamenten (zoals uitkragende kroonlijsten) van belendende panden met erfgoedwaarde (klasse A en B) gevrijwaard te worden. In het geval nieuwe kroonlijsten toch exact aansluiten met belendende kroonlijsten van gebouwen met erfgoedwaarde (klasse A en B) dient de nieuwe kroonlijst aan te sluiten bij de bestaande vormentaal. Zijgevels die, omwille van hun verschil in hoogte met het

¹² Definitie bouwlaag, zie p. 26.

naastgelegen pand, in het zicht blijven dienen met kwaliteitsvolle materialen te worden afgewerkt, bij voorkeur in hetzelfde materiaal als de voorgevel.

Het toevoegen van een extra bouwlaag is niet toegestaan voor panden met erfgoedwaarde klasse A en B. Bij renovaties wordt er maximaal teruggегреpen naar de oorspronkelijke hoogten (verdieping, kroonlijst en nok). Beperkte wijzigingen zijn aanvaardbaar wanneer zij kaderen in isolatiewerken.

5.2 GEVELBREEDTE

In de Stationsstraat en de Astridlaan worden bij nieuwbouw voorgevels die breder zijn dan 17 m respectievelijk 13 m verticaal opgesplitst in meerdere panden - louter visueel - binnen hetzelfde project door een fysieke opdeling. Dit is mogelijk door een aangepaste materiaalkeuze, een andere gevelopbouw en - ritmiek, of een andere plaatsing van de gevelopeningen.

Bij renovaties van panden met erfgoedwaarde klasse A en B wordt maximaal teruggегреpen naar de oorspronkelijke gevelindeling (indelingen ramen en deuren, etc.), waardoor het karakter en de eigenheid van het pand behouden blijven.

Wanneer omwille van stabiliteitstechnische redenen een grondige, structurele renovatie zich opdringt en de oorspronkelijke gevel niet behouden kan blijven, gelden minimaal dezelfde principes als voor nieuwbouw.

5.3 DAKEN

Bij hoofdvolumes van nieuwbouw zijn enkel zadeldaken of mansardedaken toegestaan. De nok dient evenwijdig te zijn aan de straat. De hellingshoek van de zadeldaken bedraagt minimaal 30° en maximaal 50°. Platte daken en ronde of golvende daken alsook een inspringend terras in het dak- of gevelvolume zijn niet toegestaan.

Bij renovaties van panden met erfgoedwaarde A en B wordt maximaal teruggегреpen naar de oorspronkelijke dakvorm en dakbedekking. Het plaatsen van nieuwe dakkapellen of een inspringend terras is niet toegestaan aan de straatzijde. Dakramen met oppervlak van max 20% van het dakvlak zijn wel mogelijk.

5.4 GEVELS

Bij nieuwbouw in de Stationsstraat wordt de gevelopstand verticaal ingedeeld naar analogie van de bestaande neoclassicistische gevels met hoge en staande raam- en deuropeningen. Hoge ramen en bovenlichten boven deuren en garages laten het zonlicht tot diep in het pand binnendringen en ook het schrijnwerk is verticaal gedetailleerd. In de Astridlaan is zowel een verticale als horizontale insteek mogelijk, evenwel consistent. Horizontale (band) ramen zijn dus toegelaten. Eventuele dakkapellen of dakramen hebben een beperkte breedte en moeten de ritmiek volgen van de ramen van de gevel.

Bij renovaties van panden met erfgoedwaarde klasse A wordt er maximaal teruggегреpen naar behoud van kenmerkende bouwmaterialen, gevelornamenten, gevelindeling, kroonlijsthoogte en dakbedekking. Bij renovatie van panden met erfgoedwaarde klasse B wordt er maximaal teruggегреpen naar behoud van oorspronkelijke gevelindeling, kroonlijsthoogte en dakbedekking.

Wanneer omwille van stabiliteitstechnische redenen een grondige, structurele renovatie zich opdringt en de oorspronkelijke gevel niet kan behouden blijven, gelden minimaal dezelfde principes als voor nieuwbouw.

Gevels van nieuwbouw zowel als van panden met erfgoedwaarde mogen niet ontsierd worden door ventilatiebuizen, airco's of andere technische voorzieningen.

5.5 KLEURSTELLING EN MATERIALITEIT

Bij nieuwbouw wordt voor de keuze van de materialen steeds gerefereerd naar de verschillende beeldbepalende identiteit van Stationsstraat enerzijds en Astridlaan anderzijds. De Stationsstraat wordt gekenmerkt door neoclassicistische herenhuizen met arduinen plint, traditioneel bezet met kalkpleister en geverfd in tinten van wit. Gietijzeren balkonleuningen zijn traditioneel zwart geverfd. In de Astridlaan zijn de baksteengevels uit het interbellum dominant met voornamelijk rode of gele baksteen en arduinen plint.

In de Stationsstraat wordt gestreefd naar nieuwbouw met een afwerkingslaag in witte kleurtinten voor de gevels, een grijze plint en zwarte leuning van balkons. Het aanbrengen van buitenisolatie is niet toegestaan bij panden met erfgoedwaarde. Ook hier kan gestreefd worden naar een kleurstelling in witte tinten. In de Astridlaan is het verven, kaleien, bezetten (met of zonder buitenisolatie) van bakstenen parement van bestaande panden met erfgoedwaarde klasse A en B niet toegestaan. In het geval dit in het verleden reeds is gebeurd zal bij vernieuwing gestreefd worden naar een afwerkingslaag gelijkaardig aan baksteen- of natuursteenparement (rood, oranje, geel of grijs). Voor de nieuwbouw wordt gestreefd naar een bakstenen parement met plint.

De dakbedekking van nieuwbouw dient te worden voorzien van pannen of leien (in rood, zwart of grijstint).

6 BIBLIOGRAFIE

6.1 LITERATUUR

A.J. van Lul, De eerste Spoorweg in het Land van Aalst. L. v. Aalst, Jg. II, 1950, pp 147-158.

6.2 WEBSITES

Laatste raadpleging op 30/11/2023

<https://www.geopunt.be>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

<https://geo.onroenderfgoed.be>

<http://www.cartesius.be>